

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
ของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย

FACTORS AFFECTING DECISION TO CONTINUE STUDYING AT BACHELOR'S DEGREE OF HIGH SCHOOL STUDENTS THAT ARE UNDER THE OFFICE OF THE NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION

Received: 24 March 2023

Revised: 30 April 2023

Accepted: 6 May 2023

จิรศักดิ์ กิ่งจันทร์*

Jirasak Kingjan*

บุญธรรม ราชรักษ์**

Boontham Racharak**

ตริณัฐ ไพชนยวงศ์จิตร***

Tirnud Paichayongvijit***

*นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*Corresponding Author, Master Student, Master of Economics, Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University

*Email: jirasak92@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

**Associate Professor, Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University, Hua Mak

**Email: boontham@rumail.ru.ac.th

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก

***Associate Professor, Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University

***Email: tirnud.pai@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด กศน. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด กศน. จำนวน 400 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และแบบจำลองโลจิต ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียน ในสังกัด กศน. ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อาชีพ รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว และการพึ่งพิงในครอบครัว โดยผู้เรียนที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่า เมื่อเทียบกับผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ผู้เรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว 10,001-15,000 บาท มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มผู้เรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนอื่น และผู้เรียนที่มีผู้พึ่งพิงที่ต้องดูแล มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่า เมื่อเทียบกับผู้เรียนที่ไม่มีผู้พึ่งพิงที่ต้องดูแล

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบบจำลองโลจิต การตัดสินใจศึกษาต่อ

Abstract

This research explores the factors influencing the decision of high school students studying under the Office of the Non-Formal and Informal Education system (NFE) to continue their education at the bachelor's degree level. A sample population of 400 high school students enrolled in the NFE system was surveyed to collect the necessary data. The statistical analysis employed in this research encompassed frequency, percentage, and a logit model. The findings of this study revealed several factors that significantly influence the decision of high school students to pursue a bachelor's degree. Specifically, occupation, family income per month, and dependence emerged as key determinants. The results indicated that high school students employed in private companies exhibited a lower likelihood of pursuing a bachelor's degree compared to students in other occupations. Moreover, high school students within the NFE system belonging to families with a monthly income between 10,001-15,000 baht demonstrated a higher inclination to continue their education at the bachelor's degree level, as opposed to students from families with different income levels. Additionally, the presence of dependents among high school students was associated with a reduced likelihood of pursuing a bachelor's degree in comparison to students without dependents.

Keywords: Non-Formal and Informal Education, Logit Model, Decision to Study

บทนำ

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประชาชนที่จะขับเคลื่อนให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง โดยการศึกษาของนักเรียนของไทยมีรากฐานที่มั่นคงมาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” ปี พ.ศ. 2480 และมีการให้ความสำคัญและพัฒนากิจการศึกษามากมายต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ตามความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ เช่น การศึกษาทางไกล การศึกษาด้วยตนเอง หรือการศึกษาแบบขั้นเรียน รวมไปถึงหลักสูตรระยะสั้นเพื่อสร้างรายได้ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มการเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกช่วงวัย (สถิติการศึกษา, ม.ป.ป.) และปัจจุบันได้จัดทำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลปธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ โดยหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะเป็นการช่วยเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกทอดทิ้งจากระบบการศึกษาสามารถกลับเข้ามาศึกษาต่อได้ (คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555, 2555).

โดยในปี 2563 พบว่า มีนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 12,206,929 คน ขณะที่ประชากรในวัยเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 15,063,881 คน แสดงให้เห็นว่ามีประชากรในวัยเรียนที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน จำนวน 2,856,952 คน คิดเป็นร้อยละ 19 โดยประชากรส่วนใหญ่ที่หลุดออกจากระบบการศึกษา คือ ช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.2 (สถิติการศึกษา, ม.ป.ป.) โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เด็กหลุดจากระบบการศึกษา เช่น 1) ภาวะเจ็บป่วยหรือหลักสูตรไม่ตอบโจทย์ ไม่สามารถรับนักเรียนเข้ากลางเทอมได้ และเมื่อเด็กพ้นจากรั้วโรงเรียนไปแล้ว ยังมีโอกาสออกห่างจากการศึกษามากยิ่งขึ้น 2) โรงเรียนอยู่ไกลที่พักอาศัย และคุณภาพครูไม่ตอบสนองความต้องการ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล 3) ขาดที่ปรึกษาช่วยให้คำแนะนำ และผลลัพธ์ทางการศึกษาไม่สร้างแรงจูงใจ เป็นต้น (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565)

จากข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในปี 2563 พบว่า มีจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน สายสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวนทั้งสิ้น 875,158 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 69,030 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 337,753 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 468,375 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 12,297 คน (สถิติการศึกษา, ม.ป.ป.) อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบข้อมูลที่ระบุแน่ชัดถึงจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า ผู้ที่ศึกษาอยู่ในระบบ กศน. มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

จึงเป็นที่มาของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด กศน. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อ และนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

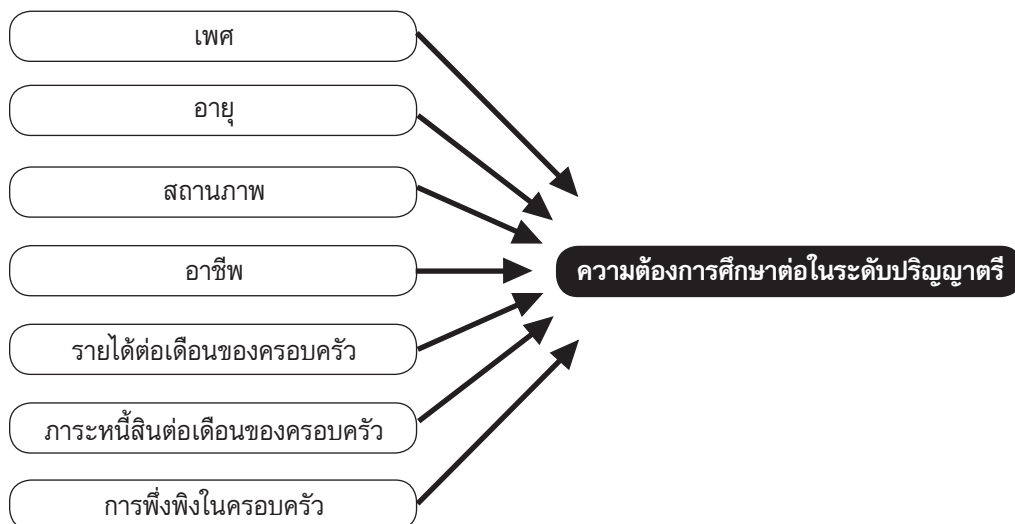
ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ด้วยการศึกษาเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 400 ตัวอย่าง จากผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด กศน. ในช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 โดยกระจายแบบสอบถามผ่านครู กศน. ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และราชบุรี และส่งต่อไปยังผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด กศน. ที่สะดวกและยินยอมตอบแบบสอบถามผ่าน google form

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษา ได้แก่ การแนะนำของบิดา มารดา การแนะนำของเพื่อน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย คุณภาพของคณาจารย์ คุณภาพการสอน และทำเล/สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ศศิธร แทนรินทร์ (2553) และ วิทวัส เหล่ามะลอ (2562) สอดคล้องกับ ธันยากร ช่วยทุกข์เพื่อน (2557) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านสวัสดิการและการบริการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และสอดคล้องกับ นราธิจ ศรีณย์ภัทธร (2559) และ ณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความจำเป็นในการประกอบอาชีพเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ด้านความมุ่งหวังของตนเอง ด้านอาคารสถานที่ ด้านอิทธิพลของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านความสะดวกในการเดินทาง และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ พบว่า เพศ อายุ ภูมิฐานะของนักศึกษา อาชีพของผู้ปกครองและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองแตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเนื่องจากยังไม่ค้นพบวรรณกรรมการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษา จึงได้นำปัจจัยส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษา มาเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี 2563 จำนวน 468,375 คน มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้สูตรของทาจิมะ ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727-728)

เมื่อแทนค่า จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{468,375}{1 + 468,375(0.05)^2}$$

$$n = 399.65$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ แบบตรวจสอบรายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้ทบทวนจากแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบเติมคำ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด กศน. ที่เป็นแบบเติมคำ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการเก็บข้อมูลในเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัด กศน. โดยเก็บข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ Google forms และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เว็บไซต์ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ที่เป็นการวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานที่ทำให้เห็นภาพรวมของของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แบบจำลองโลจิส (Logit Regression Model) เนื่องจากการตัวแปรตามในการศึกษานี้มีสามารรถเป็นได้ 2 ลักษณะ คือ ไม่เรียนต่อปริญญาตรี และเรียนต่อปริญญาตรี โดยแทนค่าเป็น 0 หรือ 1 ตามลำดับ ดังสมการที่ 1

$$\text{HIGH_EDU} = f(\text{SEX}, \text{AGE}, \text{STA}, \text{FORM}, \text{JOB}, \text{INCOME}, \text{FAM}, \text{DEF}, u) \quad (1)$$

โดยกำหนดให้

HIGH_EDU	คือ	ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เป็นตัวแปรตามกำหนดให้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ไม่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี (HIGH_EDU0) และศึกษาต่อระดับปริญญาตรี (HIGH_EDU1)
SEX	คือ	เพศ เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย (SEX1) เป็นตัวแปรอ้างอิง และเพศหญิง (SEX2)
AGE	คือ	อายุ เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 4 กลุ่ม ได้แก่ โดย อายุระหว่าง 15 – 20 ปี (AGE1) เป็นตัวแปรอ้างอิง อายุระหว่าง 21 – 25 ปี (AGE2) อายุระหว่าง 26 – 30 ปี (AGE3) และ อายุระหว่าง 31 ปีขึ้นไป (AGE4)
STA	คือ	สถานภาพ เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 3 กลุ่ม ได้แก่ หย่าร้าง (STA1) เป็นตัวแปรอ้างอิง สมรส (STA2) และโสด (STA3)
FORM	คือ	สถานที่พักอาศัย เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 3 กลุ่ม ได้แก่ บ้านผู้ปกครอง (FORM1) เป็นตัวแปรอ้างอิง บ้านเช่า (FORM2) และสถานที่พักอื่น ๆ (FORM3)
JOB	คือ	อาชีพ เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 5 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน (JOB1) เป็นตัวแปรอ้างอิง รับจ้างทั่วไป (JOB2) พนักงานบริษัทเอกชน (JOB3) ค้าขาย (JOB4) และอาชีพอื่น ๆ (JOB5)
INCOME	คือ	รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 3 กลุ่ม ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท (INCOME1) เป็นตัวแปรอ้างอิง รายได้ 10,001–15,000 บาท (INCOME2) และ รายได้ 15,001 บาทขึ้นไป (INCOME3)
FAM	คือ	การพึ่งพิงในครอบครัว เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ไม่มีผู้พึ่งพิงในครอบครัว (FAM1) เป็นตัวแปรอ้างอิง และมีผู้พึ่งพิงในครอบครัว (FAM2)
DEF	คือ	ภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้มี 5 กลุ่ม ได้แก่ ไม่มีหนี้สิน (DEF1) เป็นตัวแปรอ้างอิง ภาระหนี้สินฯ ต่ำกว่า 5,000 บาท (DEF2) ภาระหนี้สินฯ 5,001 – 10,000 บาท (DEF3) ภาระหนี้สินฯ 10,001–15,000 บาท (DEF4) ภาระหนี้สินฯ 15,001 บาท ขึ้นไป (DEF5)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ส่วนแรกนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวนที่ศึกษา ต่อระดับ ปริญญาตรี (ร้อยละ)	จำนวนที่ไม่ ศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรี (ร้อยละ)	รวม	Fisher's Exact test P-value
เพศ				0.915
ชาย*	126 (64.95%)	68 (35.05%)	194 (48.50%)	
หญิง	147 (63.09%)	59 (25.32%)	206 (51.50%)	
อายุ				0.412
อายุ 15–20 ปี*	156 (66.38%)	79 (33.62%)	235 (58.75%)	
อายุ 21–25 ปี	63 (75.00%)	21 (25.00%)	84 (21.00%)	
อายุ 26–30 ปี	27 (71.05%)	11 (28.95%)	38 (9.50%)	
อายุ 31 ปี ขึ้นไป	27 (62.79%)	16 (37.21%)	43 (10.75%)	
สถานภาพ				0.620
หย่าร้าง*	5 (83.33%)	1 (16.67%)	6 (1.50%)	
สมรส	41 (64.06%)	23 (35.94%)	64 (16.00%)	
โสด	227 (68.79%)	103 (31.21%)	330 (82.50%)	
สถานที่พักอาศัย				0.774
บ้านผู้ปกครอง*	197 (68.64%)	90 (31.36%)	287 (71.75%)	
บ้านเช่า	49 (65.33%)	26 (34.67%)	75 (18.75%)	
อื่น ๆ	27 (71.05%)	11 (28.95%)	38 (9.50%)	
อาชีพ		0.450		
นักเรียน*	110 (71.43%)	44 (28.57%)	154 (38.50%)	
รับจ้างทั่วไป	107 (68.59%)	49 (31.41%)	156 (39.00%)	
พนักงานบริษัทเอกชน	35 (64.81%)	19 (35.19%)	54 (13.50%)	
ค้าขาย	14 (58.33%)	10 (41.67%)	24 (6.00%)	
อื่น ๆ	7 (58.33%)	5 (41.67%)	12 (3.00%)	

ตัวแปร	จำนวนที่ศึกษา ต่อระดับ ปริญญาตรี (ร้อยละ)	จำนวนที่ไม่ ศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรี (ร้อยละ)	รวม	Fisher's Exact test P-value
รายได้ครอบครัว/เดือน				0.319
ต่ำกว่า 10,000 บาท*	88 (66.67%)	44 (33.33%)	132 (33.00%)	
10,001–15,000 บาท	81 (69.83%)	35 (30.17%)	116 (29.00%)	
15,001 บาท ขึ้นไป	104 (68.42%)	48 (31.58%)	152 (38.00%)	
การพึงพิงในครอบครัว				0.071
ไม่มีผู้พึงพิงที่ต้องดูแล*	99 (70.71%)	41 (29.29%)	140 (35.00%)	
มีผู้พึงพิงที่ทานต้องดูแล	174 (66.92%)	86 (33.08%)	260 (65.00%)	
ภาระหนี้สินครอบครัว/เดือน				0.595
ไม่มีหนี้สิน*	80 (67.80%)	38 (32.20%)	118 (29.50%)	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	54 (72.97%)	20 (27.03%)	74 (18.50%)	
5,001–10,000 บาท	59 (68.60%)	27 (31.40%)	86 (21.50%)	
10,001–15,000 บาท	16 (59.26%)	11 (40.74%)	27 (6.75%)	
มากกว่า 15,001 บาท	64 (67.37%)	31 (32.63%)	95 (23.75%)	

หมายเหตุ. * ตัวแปรอ้างอิงในสมการ Logit

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มในด้าน เพศ อายุ สถานภาพ สถานที่พักอาศัย อาชีพ รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว การพึงพิงในครอบครัว และภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว โดยชี้แจง จำนวน ร้อยละ และเบื้องต้นคณะผู้วิจัยใช้สถิติฟิชเชอร์ (fisher's exact test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ภายในคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 64.95 ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 63.09 และจากการเปรียบเทียบระหว่างเพศ โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างเพศ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 235 คน (ร้อยละ 58.75) ในกลุ่มอายุ 15–20 ปี เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.38 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 84 คน (ร้อยละ 21.00) ในกลุ่มอายุ 21–25 ปี เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.00 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 38 คน (ร้อยละ 9.50) ในกลุ่มอายุ 26–30 ปี เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 71.05 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 43 คน (ร้อยละ 10.75) ในกลุ่มอายุ 31 ปี

ขึ้นไป เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 62.79 และจากการเปรียบเทียบ ระหว่างอายุ โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างอายุ

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพสมรส จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 64.06 และผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 68.79 และจากการเปรียบเทียบ ระหว่างสถานภาพ โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างสถานภาพ

สถานที่พักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพักอาศัยบ้านผู้ปกครอง จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 71.75 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 68.64 ผู้ตอบแบบสอบถามพักอาศัยบ้านเช่า จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 และผู้ตอบแบบสอบถามพักอาศัยที่อื่น ๆ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 71.05 และจากการเปรียบเทียบระหว่างสถานที่พักอาศัย โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างสถานที่พักอาศัย

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพนักเรียน จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 68.59 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 64.81 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพค้าขาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 และผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 และจากการเปรียบเทียบระหว่างอาชีพ โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างอาชีพ

รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 69.83 และผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42 และจากการเปรียบเทียบระหว่างรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว

การพึ่งพิงในครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีผู้พึ่งพิงที่ท่านต้องดูแล จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 70.71 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผู้พึ่งพิงที่ท่านต้องดูแล จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 66.92 และจากการเปรียบเทียบระหว่างการพึ่งพิงในครอบครัว โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างการพึ่งพิงในครอบครัว

ภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีหนี้สิน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 ผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สินต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 72.97 ผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สิน 5,001–10,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สิน 10,001–15,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26 และผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สินมากกว่า 15,001 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 67.37 และจากการเปรียบเทียบระหว่างภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว โดย fisher's exact test ไม่มีความแตกต่างในการตัดสินใจระหว่างภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น Multicollinearity

Factor	VIF	DF
SEX	1.114997	1
AGE	1.781604	3
STA	1.290978	2
FORM	1.252567	2
JOB	1.806491	4
INCOME	1.263958	2
FAM	1.080475	1
DEF	1.269697	4

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามหนึ่งตัวกับตัวแปรอิสระหลายตัว Multicollinearity พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้น ตัวแปรอิสระนี้จึงไม่มีปัญหา Multicollinearity ส่วนต่อไปเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรต่อการตัดสินใจที่จะเรียนต่อ โดยใช้แบบจำลอง logit โดยตัวแปรอ้างอิงของแต่ละตัวแปรหุ่น (reference category) แสดงในตารางที่ 1 โดยตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาแบบจำลอง logit

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาตามแบบจำลอง Logit

ตัวแปร	Maximum Likelihood Estimate				Marginal Effects
	Coef.	Odds Ratio	Z	P> Z	
เพศ					
หญิง (SEX2)	-0.45	0.96	-0.20	0.84	-0.04
อายุ					
อายุ 21-25 ปี (AGE2)	0.41	1.51	1.40	0.16	0.41
อายุ 26-30 ปี (AGE3)	0.42	1.54	1.04	0.29	0.42
อายุ 31 ปี ขึ้นไป (AGE4)	-0.15	0.86	-0.38	0.70	-0.14
สถานภาพ					
สมรส (STA2)	-0.95	0.39	-0.81	0.41	-0.95
โสด (STA3)	-0.77	0.46	-0.67	0.50	-0.77
สถานที่พักอาศัย					
บ้านเช่า (FORM2)	0.02	1.02	0.07	0.94	0.02
อื่น ๆ (FORM3)	0.31	1.37	0.76	0.44	0.31
อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป (JOB2)	-0.03	0.97	-0.13	0.89	-0.03
พนักงานบริษัทเอกชน (JOB3)	-0.64*	0.53	-1.80	0.07*	-0.64
ค้าขาย (JOB4)	0.24	1.27	0.47	0.64	0.24
อื่น ๆ (JOB5)	-0.12	0.89	-0.18	0.85	-0.11
รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว					
10,001–15,000 บาท (INCOME2)	0.54*	1.72	1.84	0.06*	0.54
15,001 บาท ขึ้นไป (INCOME3)	0.27	1.32	1.01	0.31	0.27
การพึ่งพิงในครอบครัว					
มีผู้พึ่งพิงที่ท่านต้องดูแล (FAM2)	-0.44*	0.64	-1.83	0.06*	-0.44
ภาระหนี้สินต่อเดือนของครอบครัว					
ต่ำกว่า 5,000 บาท (DEF2)	0.23	1.25	0.67	0.50	0.22
5,001–10,000 บาท (DEF3)	-0.05	0.95	-0.15	0.87	-0.48
10,001–15,000 บาท (DEF4)	-0.33	0.72	-0.72	0.47	-0.32
มากกว่า 15,001 บาท (DEF5)	0.03	1.03	0.09	0.93	0.02
constant	2.057	7.824	1.59	0.11	

หมายเหตุ. *มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1

จากตารางที่ 3 ผลการคำนวณสมการโลจิสต์ที่แสดงในตารางที่ 2 ได้ค่า Log Likelihood เท่ากับ -241.58 และค่า Likelihood Ratio (LR) Chi-square เท่ากับ 16.82 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 มีจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพของผู้เรียน รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวผู้เรียน และการพึงพิงในครอบครัวของผู้เรียน รายละเอียดในแต่ละปัจจัย มีดังนี้ 1) ผู้เรียนในกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่ากับกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ทำงานซึ่งเป็นกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ 0.64 สำหรับ ความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเรียนต่อในระดับปริญญาตรีสำหรับนักเรียนในกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพพนักงานเอกชน อาชีพค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างเมื่อเทียบกับกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ทำงาน 2) กลุ่มผู้เรียนที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ต่อเดือนต่อครอบครัว มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเรียนต่อในระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทซึ่งเป็นกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ 0.54 สำหรับ กลุ่มผู้เรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนในระดับอื่น ๆ มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเรียนต่อในระดับปริญญาตรีไม่แตกต่างจากกลุ่มผู้เรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนต่อครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท และ 3) การพึงพิงในครอบครัวของผู้เรียนที่มีผู้พึงพิงที่ต้องดูแลมีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่าผู้เรียนที่ไม่มีผู้พึงพิงที่ต้องดูแลเท่ากับ 0.44

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญในการกำหนดการตัดสินใจเรียนต่อมีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศของผู้เรียน อายุของผู้เรียน สถานภาพสมรสของผู้เรียน สถานที่พักอาศัยของผู้เรียน และภาระหนี้สินครอบครัวของผู้เรียน

สมการพยากรณ์ทำนายการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่

$$\text{Logit (Y)} = 2.057 - 0.45(\text{SEX2}) + 0.41(\text{AGE2}) + 0.42(\text{AGE3}) - 0.14(\text{AGE4}) - 0.95(\text{STA2}) - 0.77(\text{STA3}) + 0.02(\text{FORM2}) + 0.31(\text{FORM3}) - 0.03(\text{JOB2}) - 0.64(\text{JOB3}) + 0.24(\text{JOB4}) - 0.11(\text{JOB5}) + 0.54(\text{INCOME2}) + 0.27(\text{INCOME3}) - 0.44(\text{FAM2}) + 0.22(\text{DEF2}) - 0.04(\text{DEF3}) - 0.32(\text{DEF4}) + 0.02(\text{DEF5})$$

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ ได้แก่อาชีพของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ ที่มีอาชีพอยู่ในกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ทำงาน รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ ที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท มีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากกว่าเมื่อเทียบกับผู้เรียนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และการพึงพิงในครอบครัวของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฯ ที่มีผู้พึงพิงที่ต้องดูแลมีความน่าจะเป็นในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีน้อยกว่า เมื่อเทียบกับผู้เรียนที่ไม่มีผู้พึงพิงที่ต้องดูแล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ อาชีพของผู้เรียนส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับ

ธัญญ์พิชชา ท่วมทับ (2563) พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ ชาดผู้สนับสนุนส่งผลเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวของผู้เรียนส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาริกา กิมชัย (2557) พบว่า การถือครองทรัพย์สินของครัวเรือน มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับโอกาสการศึกษาของเด็ก ถ้ามีการถือครองทรัพย์สินสูงขึ้น จะทำให้เด็กมีโอกาสเรียนต่อเพิ่มขึ้น และการพึ่งพิงในครอบครัวของผู้เรียนส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาริกา กิมชัย พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับโอกาสการเรียนในทิศทางตรงกันข้าม โดยเมื่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น โอกาสการศึกษาต่อของเด็กจะลดลง

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนทุนการศึกษา และการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่กลุ่มที่มีรายได้น้อย ผู้ที่ยากจนและขาดโอกาสอย่างทั่วถึง และส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อในทุกกลุ่มรายได้ ในส่วนของภาคเอกชน ควรมีนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริมทางการศึกษา ให้แก่พนักงานหรือลูกจ้างที่อยู่ในวัยเรียน หรือมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะให้บุคลากรในองค์กรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เช่น สนับสนุนทุนการศึกษา ปรับหรือยืดหยุ่นเวลาปฏิบัติงานให้แก่ผู้ที่กำลังศึกษาต่อโดยไม่กระทบเวลาเรียน ทั้งนี้ เพราะการศึกษาถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ สร้างแรงงานที่มีทักษะสูง และนอกจากนี้ควรมีการเก็บข้อมูลการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของผู้เรียน กศน. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงข้อมูลในการใช้ประโยชน์ต่อไป ในส่วนของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตเฉพาะผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาและผู้เรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และศึกษาถึงสาเหตุของผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาแต่หลุดออกจากระบบการศึกษา เพื่อดึงดูดให้กลับเข้ามาศึกษาต่อทั้งในและนอกระบบ

บรรณานุกรม

- คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555). (2555). สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. <http://203.159.251.144/pattana/download/g.1/28..pdf>
- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560* [รายงานผลการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. <https://rmuti.ac.th/news/attach/721d0b0232717ccfa663943b4e4fcf46-20170828-2-1541-7433..pdf>
- ธัญญ์พิชชา ท่วมทับ. (2563). *แนวทางการป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษากลุ่มเสี่ยงกรณีศึกษา: วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตถ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์]. DSpace at Uttaradit Rajabhat University. <http://202.29.52.112/dspace/bitstream/123456789/63/1/62551140118.pdf>
- ธัญญารักษ์ ช่วยทุกข์เพื่อน. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี* [รายงานผลการวิจัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. ศูนย์เรียนรู้และหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <http://libdoc.dpu.ac.th/research/153527.pdf>
- นราธิง ศรีนิตย์ภัทรธร. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด]. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- นันทาพรรณคนะจากคนทำงานด้านหน้า 'อุปสรรค-ปัจจัย' ต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กหลุดจากระบบการศึกษา. (2565, 5 มกราคม). กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. <https://www.eef.or.th/article-obstacles-factors-that-cause-children-to-fall-out-of-the-education-system-050122/>
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. (2551, 3 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 41 ก. หน้า 1-11.
- พาริกา กิมชัยวงศ์. (2557). *อัตราคงอยู่และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. Library and Information Center, NIDA. <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2557/b191068.pdf>
- มุตตาฟา ล่าเห. (2560). *ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียนในจังหวัดปัตตานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. PSU Knowledge Bank. <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11842/1/TC1483.pdf>

- วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS [รายงานผลการวิจัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. สำนักบริหารพัฒนาวិชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น. https://registrar.kku.ac.th/policy/download/research/research62__7.pdf
- ศศิธร แทนรินทร์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ระดับปริญญาตรีภาคปกติ ปีการศึกษา 2553 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สถิติการศึกษา. (ม.ป.ป.). สำนักงานสถิติแห่งชาติ. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.